

ประโยค ป.ธ. ๖
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบ วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๔๑

๑. พระบรมศาสดา เมื่อประทับยังพระเชตวันมหาวิหาร ทรงปรารภสังขัตติวิหาริกของพระสารีบุตร ชื่อว่าจุฬาสรี ตรัสพระธรรมเทศานี้ว่า คนไม่มีhiri อยู่อย่างสบาย ดังนี้เป็นต้น ฯ

ได้ยินว่า พระจุฬาสรีนั้น วันหนึ่ง ทำเวชกรรมแล้วได้โภชนะอันประณีต ถู้ออกไปพบพระเถระในระหว่างทาง จึงเรียนท่านว่า ท่านขอรับ กระผมทำเวชกรรมได้ โภชนะนี้มาแล้ว ท่านจักไม่ได้โภชนะแบบนี้ในที่อื่น ขอนิมนต์ท่านฉันโภชนะนี้เถิด กระผมกระทำเวชกรรม แล้วจักนำอาหารแบบนี้ มาถวายท่านเป็นนิจกาล ฯ พระเถระฟังคำของเธอแล้ว ก็นิ่งเฉยเสีย หลีกไปแล้ว ฯ ภิกษุทั้งหลาย พวกกันมาสู่พระวิหาร กราบทูลเนื้อความนั้นแต่พระบรมศาสดาแล้ว ฯ พระบรมศาสดา รับสั่งว่า ภิกษุทั้งหลาย ธรรมดว่า บุคคล ไม่มีความละอาย ผู้คะนอง ผู้เป็นชนการดำรงอยู่ในอเนสนา ๒๑ อย่าง ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างสบาย ส่วนบุคคลผู้ถึงพร้อมด้วยหิริโอตตปปะ ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างลำบาก แล้วได้ภาษิตพระคาถาเหล่านี้ว่า

บุคคลผู้ไม่มีความละอาย กล้ำดังกา ชอบชมผู้อื่น
ชอบเสนอหน้า เป็นผู้คะนอง เสร้าหมอง ดำรงชีวิต
อยู่ได้อย่างสบาย ส่วนบุคคลผู้มีความละอาย ผู้แสวงหา
แต่ความสะอาดเป็นนิตย ไม่หุดหู่ ไม่คะนอง มีอาชีพะ
บริสุทธิ ประจักษ์อยู่ ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างลำบาก ฯ

๒. เหมือนอย่างว่า กาดัวฌกัจ ต้องการจะขโมยข้าวยาคุเป็นต้น ในเรือนแห่งตระกูล จับอยู่ที่ฝาเรือนเป็นต้นแล้ว รู้ว่า ตนถูกมอง ก็ทำที่เหมือนไม่สนใจ เหมือนส่งใจไปที่อื่น เหมือนหลับอยู่ กำหนดว่าพวกมนุษย์เปลอแล้วโฉบลง ถึงพวกมนุษย์ก็พากันตวาดว่า สุ สุ อยู่ไหนแหละ ก็คาบเอาเต็มปากจากภาชนะแล้วบินหนีไป ฉันใด ฉันนั้นเหมือนกัน แม้บุคคลผู้ไม่มีความละอาย เข้าบ้านพร้อมกับภิกษุทั้งหลาย กำหนดสถานที่ที่มีข้าวยาคุและภัตเป็นต้นไว้ ภิกษุทั้งหลายเที่ยวไปบิณฑบาตในบ้านนั้น รับอาหารบิณฑบาตพอให้อัตภาพเป็นไปได้ ไปอาสนะศาลา พิจารณาตีแผ่ข้าวยาคุแล้ว ใส่ใจพระกัมมัฏฐานพร้อมกับสาธยาย และกวาดอาสนะศาลา ฯ สำหรับภิกษุผู้เป็นดั่งกาดัวฌกัจนี้ หาได้ทำอะไร ๆ ไม่ มุ่งหน้าตรงไปยังบ้านอย่างเดียว ภิกษุนั้น แม้จะถูกพวกภิกษุพากันมองดูด้วยความหมายว่า ท่านทั้งหลาย จงดูภิกษุนี้ ก็ทำที่เหมือนไม่มองดูเหมือนส่งใจไปที่อื่น เหมือนหลับเสีย เหมือนกลัดลูกถวิล เหมือนจัดแจงจิวร พู่ว่า ข้าพเจ้ามีการงานซื้อโน้นอยู่ ลุกจากที่นั่น เข้าบ้าน เข้าไปยังเรือนหลังใดหลังหนึ่ง บรรดาเรือนที่กำหนดไว้เมื่อเช้า เมื่อพวกมนุษย์ในเรือน แง้มประตูปิดไว้ นั่งกรอด้ายอยู่ใกล้ ๆ ประตู ก็เอามือข้างหนึ่ง ผลักบานประตูแล้วเข้าไปข้างใน เมื่อเป็นเช่นนั้น พวกมนุษย์เห็นภิกษุนั้นแล้ว แม้ไม่ต้องการก็จำใจต้องนิมนต์ภิกษุนั้นให้นั่งบนอาสนะ ถวายสิ่งของตามมีบรรดาข้าวยาคุเป็นต้น ภิกษุนั้นฉันอิ่มตามต้องการแล้ว เอาส่วนที่เหลือใส่บาตรหลีกไป ภิกษุนี้ ชื่อว่าผู้กล้าเพียงดังกา บุคคลผู้กล้าเพียงดังกา ผู้ไม่มีความละอายแบบนี้ ดำรงชีวิตได้อย่างสบาย ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๖ แปล ไทยเป็นมคธ

๑. สุชีว์ อหิริเกนาติ อิมं ชมมเทสนัน สตุถา เขตวเน วิทรนุโต จุฬสารินนาม
สารีปุตตตเถรสุส สหุธิวิหาริกัง อารพภ กเถลิ ฯ

โส กิร เอกทิวสั เวชชกมมัม กตวา ปณิตโฆชน ลภิตวา อาทาย นิภขมนุโต
อนุตรามคเค เถร์ ทิสฺวา ฆนฺเต อิทํ มยา เวชชกมมัม กตวา ลหุชํ ตุมฺเห อญฺญตถ
เอวรूप โฆชน น ลภิสฺสถ อิมํ ภูญชถ อหํ เต เวชชกมมัม กตวา นิจฺจกาลํ เอวรूप
อาหารํ อาหริสฺสามีติ อาห ฯ เถโร ตสฺส วจัน สุตวา ตุนฺหิภูโตว ปกฺกามิ ฯ ภิกฺขุ
วิหารํ อาคนฺตวา สตุถุ ตมตถํ อาโรเจสุํ ฯ สตุถา ภิกฺขเว อหิริโก นาม ปคฺพโภ
กาสทิสฺโส หุตฺวา เอกวิสฺติวิธาย อนเนสฺนาย จตฺวา สุขํ ชีวติ ทิโรตตปฺปสมฺปนฺโน
ปนฺน ทุกฺขํ ชีวตีติ วตฺวา อีมา คาธา อภาสิ

สุชีว์ อหิริเกน	กาสสุเรน ชัสนา
ปภฺชนฺทินา ปคฺพภาน	สงฺกิลิฏฺฐเจน ชีวิตํ
หิริมตา จ หุชฺชีว์	นิจจํ สุจฺจเวสินา
อลีเนนาปคฺพภาน	สุทฺธาชัเวน ปสฺสตาติ ฯ

(ชมมปทฏฺฐกถาย สตุตโม ภาโค/หน้า ๑๗)

๒. ยถา ทิ สุรกาโก กุลฆเรสุ ยาคุอาทีนึ คณฺหิตฺตุกาโม ภิตฺติอาทิสฺสุ นิสฺสีทิตฺวา
อตฺตโน โอลิเกนภาวํ ฆตฺวา อนโนโลเกนฺโต วีย อญฺญาวิหิตโก วีย นิทฺทายนฺโต วีย
จ หุตฺวา มนุสฺसानํ ปมาทํ สลลภฺเขตฺวา อนฺุปติตฺวา สฺสุตฺติ วทนฺเตสฺสเยว ฆาชนฺโต มุขปฺรุ
คเหตฺวา ปลายติ เอวเมว อหิริกฺปคฺคโลปิ ภิกฺขุทึ สหุธิ คามํ ปวิสิตฺวา ยาคุภต-
ตฏฺฐจानาทีนึ ววฏฺฐเปติ ตตฺถ ภิกฺขุ ปิณฺฑาย จริตฺวา ยาปนฺมตฺตํ อาทาย อาสนสาลํ
คนฺตวา ปจฺจเวภฺชนฺตา ยาคุ ปิวิตฺวา กมฺมฏฺฐจานํ มนสิโกโรนฺตา สชฺฌายนฺติ อาสนสาลํ

สมมุชชุนติ อัย ปน กิณฺจิ อกตฺวา คามาภิมุโข ว โหติ โส ภิกฺขุติ ปสฺสณิมนฺติ
 โอลฺลิกยมาโนปิ อนฺโณโลเกนฺโต วีย อณฺณาวีหิตฺโต วีย นินฺททายนฺโต วีย คณฺจิกํ ปฏิมุณฺ-
 จนฺโต วีย จีวรํ สํวิทหนฺโต วีย หุตฺวา อสุกํ นาม เม กมฺมํ อตฺถิติ วทหนฺโต
 อุกฺกจายาสนา คามํ ปวิสิตฺวา ปาโต ววญฺจาปิเตสฺส เคเหสฺส อณฺณตฺรํ เคหํ อุปสงฺกมิตฺวา
 สมฺมานุสเกสฺส โถกํ กวาณฺถํ ปีชาย ทฺวาเร นิสีทิตฺวา กนฺตนฺเตสฺสปี เอนฺน หตฺถเณ
 กวาณฺถํ ปณฺนาเมตฺวา อนฺโต ปวิสติ อถ นํ ทิสฺวา อกามกาปิ อาสเน นิสีทาเปตฺวา
 ยาคฺคาทิสฺส ยํ อตฺถิติ ตํ เทนฺติ โส ยาวทตฺถํ ภูณฺชิตฺวา อวเสสํ ปตฺเตน อาทาย
 ปกฺกมติ อัย กากฺสุโร นาม เอวฺรุเปน อหิริเกน สฺสชฺวณฺติ อตฺถิโ ๕ (ธมฺมปทฺฐจกฺกา
 สตฺตโม ภาโค/หน้า ๑๗ - ๑๘)